Ankenævnet *for* Forsikring

Den 2. august 2018 blev i sag nr. 91661:

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

xxxxxxxxxxxxxxxx

xxxxxxxxxxxxxxx

mod

PFA Pension

Marina Park

Sundkrogsgade 4

2100 København Ø

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren har forsikring ved tab af erhvervsevne. Hun klager over, at selskabet pr. 1/10 2017 har standset udbetalingen af helbredsbetingede ydelser. Klageren har i klagen af 5/12 2017 til nævnet bl.a. oplyst:

> "**Sagsfremstilling**
> *Supplerende redegørelse kan evt. vedhæftes som bilag*
> PFA har efter 8 år lavet en opfølgning, hvor jeg har udfyldt diverse formularer, givet tilladelse til indhentning af alle oplysninger, været ved speciallæge (deres anvisning), og så har de lavet overvågning af mig. PFA mener derefter at jeg har givet urigtige oplysninger, og har stoppet min månedlige udbetaling.
> Jeg har rådført mig med en advokat, som rådede mig til at lade dem tage sagen,- men jeg er meget påvirket af deres overvågning, føler mig overvåget konstant, og kan har ikke overskud til en retsag mm ,- og muligvis yderligere overvågning.
> Jeg har derfor klaget over deres afgørelse/påstand, ved at skrive en lang mail til deres advokat, med forklaring på hvorfor jeg gør tingene som jeg gør, med mine fysiske skader, - og har derefter fået brev med at de ikke ændre deres afgørelse, og muligvis vil kræve tilbage betaling, hvis jeg ik-

ke underskriver en erklæring på at forsikringen er ophævet. Jeg syntes det er meget uretfærdig, og føler jeg har besvaret alt efter bedste evne, men at nogle ting jeg har skrevet er blevet misforstået, eller fordrejet.

Hvad vil du konkret opnå hos selskabet?
At PFA ikke beskylder mig for at afgive urigtige oplysninger. At få tilkendt den månedlige udbetaling igen, og selvfølgelig få de udbetalinger de har stoppet d 1/10-17."

I mail af samme dato til nævnet har klageren fremsendt mail af 9/11 2017 til selskabet. Af mailen fremgår det bl.a.:

"Jeg vil hermed gerne give mine kommentarer til jeres undersøgelser og beslutninger,- jeg har rådført mig med en advokat, som egentlig anbefaler at de tager sagen.
Jeg har det så dårligt med hele sagen og specielt med at være blevet overvåget.
Jeg er rigtig ked af at i umiddelbart tror at jeg har givet urigtige oplysninger,- da jeg føler jeg har svaret efter bedste evne på de forskellige spørgsmål.

Mht. At jeg beskriver min højre overarm som lam, så er det fordi lægerne siger sådan,- jeg ved kun hvordan jeg har det,- hvad jeg kan og hvad lægerne har sagt.

Mht. Opslag på facebook med plæneklipperen,- så er det en 'joke', fordi min mand lige er blevet færdig med at slå græs, og jeg så gør som om jeg har gjort det, hvis det var normalt,-havde han da ikke lagt det ind. Kan også forståes på kommentarerne til opslaget. Jeg har aldrig kunne slå græs hverken med den plæneklipper eller andre.

Jeg kan køre bil, men kun med automat gear, siden jeg fik problemer med min arm. Jeg bruger ikke højre arm til at køre bil.
Jeg kan ikke engang cykle.

Den 'svært' håndterbare børnescooter vejer ikke meget, og hvis jeg tager ved med højre hånd og holder emnet mod kroppen, skal jeg kun holde med hånden/fingrene (det samme gælder weekend sengen). Madrassen var en skumgummi madras som vejer meget lidt.

Solcenter er 'luksus' for mig, selv om det er meget besværligt, jeg får det godt af varmen og solen (har noget gigt i forskellige ledde)

Da jeg fra tidligere har alt værktøj, stige mm. var det helt naturligt at jeg havde det med ud til min veninde, som skulle … sit hjem.
Jeg kan ikke …, men jeg kan vejlede og 'underholde', så derfor var jeg hos hende da hun …, jeg … ikke.

Mht. til lågen, så kan jeg kun åbne den ved at skubbe med enten kroppen eller knæ/ fod, fordi den binder.

Jeg kan bruge højre hånd/underarm, men har ikke samme følelse/styrke i hånd og arm som i venstre, og højre overarm kan jeg ikke bruge uden hjælp.

Jeg har jævnligt en af børnebørnene på knap … år, og det klarer jeg kun fordi jeg så nødig vil undvære kontakten, men det kan også mærkes både mens og bagefter.
Jeg kan løfte [barnebarn] op med hjælp af begge arme, (støtter med højre) jeg har fundet en måde at gøre det på, som det kan lade sig gøre for mig, men selvfølgelig har jeg ondt, men det gør jeg hver gang jeg bruger mig selv, og jeg er nødt til at få en hverdag til at fungere for mig selv, så derfor prøver jeg også at være social, også når jeg ikke orker det,- så må jeg tage konsekvensen bagefter.
Jeg har kæmpet meget for at få en ok hverdag med både børn og veninder.

Har tidligere arbejdet hos [forretning] og er derfor tit på besøg hos tidligere kollegaer. Men jeg køber også billig … til både familie og venner der.

Jeg kan løfte begge arme, men ikke uden smerter,- højre kan jeg bare ikke løfte ret højt, pga. af min overarm.
F.eks bærer jeg meget tit i højre hånd, for at have venstre fri til hvad jeg nu skal.
Jeg mener ikke at have sagt at jeg ikke kan bruge højre armhånd, men at jeg har begrænset bevægelse pga af min overarm, og meget mindre følelse og kraft i højre arm.
Jeg sætter netop pakken under højre arm, for at kunne bruge venstre.
Jeg kan godt tage ting med højre hånd, bare ikke række den frem, medmindre jeg læner mig frem, så 'falder' den automatisk frem.
Jeg kan holde både højre og venstre arm ud fra kroppen, undtagen højre overarm, som enten skal hjælpes eller jeg skal læne mig frem, så den 'falder' frem.

Jeg går altid med hundesnoren i venstre hånd, men kan da holde ved den med højre, så har jeg bare ikke mulighed for at trække den tilbage.

Jeg kan selvfølgelig læne mig ind og spænde en sele, da min højre arm automatisk følger med frem når jeg læner mig ind.
Var til bedsteforældre dag og derefter til [mit barns] fødselsdag,- disse ting er jeg meget indstillet på at skulle klare, også selv om jeg ikke altid har det så godt.

Min veninde har frisørsalonen, som jeg var i (derfor så længe) Er sjældent ved frisør, og altid kun hos hende fordi hun ved hvordan jeg har det med ikke at kunne sidde i samme stilling ret længe, og ikke kan sidde i vaskestolen pga min nakke.

Tøj som skal over hovedet, er meget problematisk, det skal være så løst/vid at jeg kan få højre arm i og så trække i det for at få det over hovedet, lidt besværligt at beskrive.. Min nakke har jeg mange smerter i, specielt hvis jeg ikke kan sidde på forskellig måde med hovedet og kan hvile hovedet. Derfor er ting som biograf mm ikke noget jeg kan holde ud.
Jeg sover meget dårligt og vågner altid med hovedpine og ondt i nakken.

Mht den medicinske forklaring,- så kan jeg kun prøve at beskrive hvordan jeg har det og hvad jeg har af smerter og begrænsninger,- hvad den reelle årsag og sammenhæng er, - har jeg ikke forstand på.
Jeg har efter den sidste operation fået af vide at en nerve til skuldermusklen har siddet klemt så længe, at den er blevet ødelagt... om det er rigtigt aner jeg ikke, kun hvordan jeg har det.

Jeg kan bedst bære kortvarigt i højre arm, som jeg gør ved at holde fast med hånden og ind mod kroppen, eller sætte det under armen (lette ting) Grunden til den måde er at jeg jo skal bruge venstre arm til andet,- så det fungerer bedst for mig.

Mht til piller og medicin, så har jeg aldrig, hvis jeg har kunne undgå det,- brugt det, da jeg er meget imod at fylde mig med den slags, jeg prøver med alternative måder. Jeg har i en periode forsøgt med nogle forskellige piller for bare at kunne få sovet om natten. Jeg har prøvet zoneterapi,- fået en piersing i øret mod smerter,- rådført mig med en ergoterapeut,-prøvet forskelligt naturmedicin,-prøvet genoptræning ved fys.,-fået elevationsseng,- fået stol med nakkestøtte.

Jeg er meget berørt af situationen,- føler virkelig at i ikke tror på mine problemer. Jeg har kæmpet fra starten med at få en hverdag til at fungere og ikke være en byrde for andre,- jeg har haft og har mange kampe med mig selv for at holde facaden. Jeg ønsker slet ikke en hverdag, som jeg har med smerter og alle de ting jeg før har kunnet, som nu enten ikke er mulige eller giver utrolige smerter bagefter.
Jeg ønsker ikke at tage alt det smertestillende, som så vil gøre at jeg hverken kan køre bil eller komme hjemmefra.
Jeg syntes det er uretfærdigt at jeg skal 'straffes' fordi jeg prøver at være 'sej' og hård og opretholde en facade.

Jeg har det meget ubehageligt ved at vide, at nogen har fulgt efter mig,- jeg er nærmest blevet helt paranoid og har lige nu slet ikke lyst til at gå ud.
En meget ubehagelig tanke,-som gør at jeg konstant føler mig overvåget. Jeg prøver at lade som ingenting, men har hjertebanken og kvalme når jeg bare går tur med hunden.

Jeg har virkelig ikke haft til hensigt at 'vildlede' nogen,- jeg har forsøgt at forklare min situation så godt som jeg har kunnet og givet de oplysninger, som er blevet forespurgt.

Min situation er ikke blevet bedre med tiden,- jeg har en del flere smerter, og det begrænser yderligere hvad man orker og kan, men jeg har selvfølgelig fundet nogle måder at klare mig bedre på i dagligdagen."

Selskabets advokat har i brev af 30/1 2018 til nævnet bl.a. anført:

"**Forsikringen**

Den af klager tegnede forsikring er etableret som led i en firmapensionsordning med virkning fra 1. juli 2007. Forsikringen har udløb i 2027, og den årlige invalidepension udgjorde pr. 2017 kr. 68.412. Værdien af præmiefritagelsen udgjort i 2017 udgjorde kr. 30.998.

Den for forsikringen gældende police og forsikringsbetingelser vedlægges som **bilag A**.

Udbetalinger til klager

Klager anmeldte i september 2009, at hun havde været sygemeldt siden marts 2008. Hun oplyste, at hun havde gennemgået en række arbejdsprøvninger, og da hun ikke kunne udføre nogen arbejdsfunktioner, var hun tilkendt førtidspension pr. 1. september 2009.

Efter indhentelse og vurdering af oplysninger fra klager meddelte selskabet ved brev af 10. november 2009, at klagers erhvervsevne blev anset for nedsat til halvdelen eller mindre, hvorfor hun ville blive tilkendt fuld invalidepension og fuld præmiefritagelse. Det bemærkes, at selskabet vurderede, at klagers generelle erhvervsevne ikke var nedsat med to tredjedele, hvorfor hun ikke ville få udbetalt den til ordningen tilknyttede invalidesum.

Selskabet anførte i forbindelse med tilkendelsen, at hørte man ikke fra klager før 1. november 2015, ville selskabet foretage en opfølgning for at få en status på klagers situation og en eventuel ændring af denne. Tilkendelsesbrevet vedlægges som **bilag B**.

I forbindelse med selskabets tilkendelse af invalidepension i 2009 blev er lagt vægt på klagers angivelse af, at hun havde manglende funktion af højre overarm og nedsat kraft, og at hendes symptomer i de lægelige akter var beskrevet som nedsat funktion af skulderleddet i højre skulder med nedsat abduktion og fleksion, men i øvrigt med normal bevægelighed af armen. Den af selskabet foretagne vurdering skete på grundlag af klagers generelle erhvervsevne, klagers egne oplysninger samt lægeerklæring 1 udfyldt af klagers egen læge.

Lægelige oplysninger

I forbindelse med anmeldelsen indhentede selskabet indledningsvis lægelige oplysninger vedrørende klager. Heraf fremgik, at klager i 2005 var blevet opereret for en diskusprolaps i halsen med godt resultat. Herefter opstod der skuldersmerter i 2007, hvor der ifølge klagers praktiserende læges journal ikke kunne konstateres bevægeindskrænkning.

I februar 2008 tilkom imidlertid pludselig markante skuldergener, som medførte skulderoperation i maj 2008, hvilket resulterede i en bedring af smerterne, men klager angav fortsat en nedsat funktion af skulderen.

Som følge af mistanke om nerverodspåvirkning af halsen blev der iværksat ny operation i nakken i 2008 (på niveau C4/C5, hvor klager også var blevet opereret i 2005), hvilket dog ikke gav effekt. Efter operationen angav klager fuldstændig lammelse af højre skulder, som ikke kunne løftes grundet påvirkning af 5. nerverod efter den seneste nakkeoperation.

Lægeattest fra klagers praktiserende læge med journaloplysninger vedlægges som **bilag C**.

Efter gennemførelse af to arbejdsprøvninger med meget ringe resultat tilkendes klager som angivet pr. 1. september 2009 førtidspension grundet sine nakke- og skuldergener.

Som **bilag D** vedlægges fuldstændige journalakter modtaget fra klagers hjemkommune inklusiv førtidspensionstilkendelse af 21. august 2009.

Efterfølgende oplysninger

I 2016 anmodede selskabet klager om at udfylde et opfølgningsskema, der af klager blev underskrevet den 13. april 2016. Af skemaet fremgik, at klagers højre arm og skulder var lammet, og at hun ikke kunne bevæge højre arm. Klager angav desuden, at hun hverken kunne ligge, sidde eller gå uden smerter. Hun oplyste, at hun altid vågnede med hovedpine og nakkesmerter, og at ge-

nerne var forværret det seneste år. Klager ansøgte derfor telefonisk samtidig om udbetaling af invalidesummen. Skemaet vedlægges som **bilag E**.

I lægeattest modtaget samtidig og underskrevet den 12. april 2016 af klagers egen læge, var det angivet, at klager havde oplyst om tiltagende smerter ud i højre arm og hånd samt tiltagende smerter i skulder og aftagende kræfter i hele højre overekstremitet (armen) samt lammelse af højre overarm, som medførte kraftig bevægeindskrænkning af hele armen. Herudover blev der angivet tiltagende myoser i venstre side af nakken og venstre skulder grundet overbelastning af denne. Attesten vedlægges som **bilag F**.

Der blev herefter på selskabets begæring indhentet en speciallægeerklæring dateret 12. oktober 2016 fra speciallæge i neurologi …, hvoraf fremgik, at klager angav konstant smerte i nakken med udstråling til højre arm og fingrene på højre hånd samt nedsat kraft i hele højre arm og fingre.

Speciallægen refererede, at der ifølge klager var en stort set ophævet brug af højre arm. Det blev imidlertid samtidig bemærket, at der ikke i speciallægeerklæringen direkte er angivet, at der ikke var muskelatrofi. Speciallægen valgte bemærkelsesværdigt nok ikke at kommentere på dette forhold.

I forhold til klagers nakkegener blev det i erklæringen refereret, at der blev set en middelsvær til svær bevægeindskrænkning, og speciallægen konkluderede, at der var tale om en kronisk tilstand, som medførte et lavt funktionsniveau, hvor erhvervsevnen trods eventuelle skånehensyn var nedsat i betragtelig grad. Erklæringen vedlægges som **bilag G**.

Oplysningerne blev fulgt op af funktionsskema udfyldt af klager den 4. juni 2017, hvor hun angav konstante smerter grundet lammelse af højre overarm, smerter i resten af armen samt smerter i skulder og nakke. Klager oplyste i skemaet, at smerterne var taget til over det seneste år, og at hun derfor havde ansøgt om udbetaling af invalidesummen.

For så vidt angår funktionsevne angav klager, at hun intet kunne bære i højre arm, medens venstre arm alene kortvarigt kunne anvendes til at bære lettere genstande. Klager oplyste, at højre arm slet ikke kunne løftes, og at der fremkom smerter i venstre skulder, når denne blev løftet. Klager angav endvidere, at hverken højre eller venstre arm kunne anvendes over skulderhøjde. Den maksimale vægt, hun kunne løfte, var ca. 4 kg, som kun kunne løftes kortvarigt med venstre arm. Der kunne slet ikke løftes med højre arm.

Herudover angav klager, at hun ikke kunne anvende stiger e.l., idet hun ikke kunne støtte med højre hånd, og som følge af lammelsen i højre arm kunne hun heller ikke foretage hårvask og påklædning med tøj, som skulle over hovedet. Skemaet vedlægges som bilag H.

PFA's undersøgelser

Efter modtagelsen af funktionsskemaet i juni 2017 blev der foretaget en generel opfølgning på sagen fra selskabets side. Her undrede selskabets interne neurologiske speciallægekonsulent sig over manglen på atrofi (muskelsvind) beskrevet i [speciallæge i neurologis] erklæring fra 2016, hvilket efter lægekonsulentens vurdering ikke var eller kunne være i overensstemmelse med klagers angivelser af reel ophørt anvendelse af højre arm, som ifølge klager var lammet fra overarmen og op.

Herudover fandt lægekonsulenten umiddelbart, at den af klager angivne forværring af generne savnede en reel medicinsk forklaring.

PFA foretog herefter en 'open source' undersøgelse af opslag på åbne kilder på internettet, hvor det på et opslag på Facebook konstateredes, at klager slog græs med en motorplæneklipper, hvilket umiddelbart forekom i strid med de oplysninger om klagers funktionsevne, som fremgik af bl.a. sagens lægelige oplysninger.

På dette grundlag – og på baggrund af selskabets interne lægekonsulents bemærkninger til sagen – besluttede selskabet at gennemføre en observation for herved at få klarlagt, om klagers fysiske formåen stemte overens med hendes angivelser. Observationerne fandt sted i dagene 16.-18. august samt 5.-8. september 2017.

Observationerne den 16. august 2017 viste, hvordan klager ubesværet fører bil, herunder med anvendelse af begge arme. Dette gjorde sig ligeledes gældende på samtlige efterfølgende observationsdage.

Klager blev set bærende på en forholdsvis svært håndterbar børnescooter, som hun bar under højre arm, og klager blev ligeledes observeret, mens hun med højre hånd bar på en hvid pose. Der var i dette tilfælde tale om et ubevidst valg, idet venstre hånd lige så vel kunne have været anvendt.

Om aftenen deltog klager – sandsynligvis – i et privat arrangement, hvor hun som minimum opholdt sig i fem timer.

Observationerne den 17. august 2016 viste, at klager ved indkøb bar indkøbsposer i skiftevis højre og venstre hånd uden antydning af præference eller gener. Klager blev ligeledes observeret, imens hun placerede varer i bilens bagagerum med højre hånd.

Senere hentede klager et barn i en børnehave. Klager blev her observeret, mens hun løftede barnet ind på bilens højre bagsæde under anvendelse af begge arme, hvor hun placerede barnet i et barnesæde. Klager kørte retur til sin bopæl, hvor hun bar indkøbsposerne ind til huset i højre hånd. Senere på dagen observeredes klager, da hun løftede barnet op med begge arme, hvorefter hun bar på barnet med højre arm. Venstre hånd og arm blev samtidig anvendt til at åbne porten til huset.

Ved observation den 18. august 2017 blev klager set bærende på en skumgummimadras, en rullemadras samt et lagen. Genstandene blev båret i begge arme, som også blev anvendt ved placering i klagers bils bagagerum. Bagageklappen blev lukket med venstre arm, og efterfølgende sås klager med armene lagt over kors.

Herefter blev klager observeret, da hun gik ind i et solcenter, hvor hun opholdt sig i 24 minutter, hvorefter hun senere kom retur til bopælen, hvor hun bar såvel en indkøbspose som en pakke med køkkenruller og en trøje i højre arm, hvor armen var bøjet ud i en vinkel på ca. 90 grader.

Senere bar klager en række effekter ind fra bilen, herunder de førnævnte madrasser og en fold-ud weekendseng, som primært blev båret i højre arm. Ved opslag på internettet ses en weekendseng som den observerede at veje ca. 9 kg.

Selskabets lægekonsulent gennemgik observationsrapporter og -film for de tre dage i august, og det blev vurderet, at der var en væsentlig diskrepans mellem klagers egne angivelser og det observerede. Med henblik på at sikre, at der ikke måtte være tale om helt enkeltstående tilfælde af funktionsdygtighed, valgte selskabet at foretage yderligere observation.

Observationerne den 5. september 2017 viste, at klager var fraværende fra sin bopæl i tidsrummet kl. 07.50-16.20, og dermed i minimum 81/2 time. Da klager imidlertid ankom retur til sin bopæl kl. 16.20 i bil, var hun iført … tøj, og det konstateredes, at klager bil var fyldt med … grej, herunder [stige og andet udstyr].

Ved observation den 6. september 2017, blev klager første gang set, da hun hentede en barnevogn i garagerne ved p-pladserne uden for huset. Da klager skulle tilbage ind ad porten til gårdhaven, skubbede hun porten op med højre hånd og arm. Porten bandt tydeligvis, hvorfor klager lagde kræfter i med højre arm.

Senere observeredes klager ved afhentning af barn i en børnehave. Klager blev endnu en gang observeret, da hun satte barnet ind i bilen på et barnesæde, hvor hun anvendte begge arme til at løfte barnet ind i bilen. Ved ankomst til bopælen løftede klager barnet ud af bilen, hvorefter hun låste porten til gårdhaven op med højre hånd.

Klager passede herefter øjensynligt barnet i ca. seks timer, hvorefter hun forlod bopælen og tilsyneladende deltog i et socialt arrangement om aftenen i minimum tre timer.

Under observationerne den 7. september 2017 blev klager observeret under besøg i [forretning]. Hun blev ikke set købe noget i forretningen, men selskabet er ikke bekendt med, om klager bestilte varer.

Under efterfølgende besøg i et indkøbscenter anvendte klager begge arme til at løfte det tøj, som hun så på, og klager bevægede begge arme frit. Klager blev ligeledes set i [butik], da hun anvendte højre arm helt normalt, herunder til at prøve en parfume samt til at bære to poser. Da klager kom tilbage til sin bil, åbnede hun bagagerummet med venstre hånd, hvorefter hun placerede poserne i bagagerummet med højre hånd. Herefter lukkede klager bagageklappen med venstre hånd.

Herefter kørte klager til et solcenter, hvor hun opholdt sig i 25 minutter, hvorefter hun under efterfølgende indkøb i et supermarked blev set, mens hun anvendte begge hænder til at sætte varer på båndet. Efter at have fyldt varerne i en indkøbspose, løftede klager posen af båndet med højre hånd, og bar den herefter ud til sin bil i højre hånd. Under venstre arm bar klager en pakke køkkenruller.

Da klager kom hen til bilen, flyttede hun denne pakke over under højre arm, mens hun fortsat bar indkøbsposen med varer, for herefter at åbne bagageklappen med venstre hånd. Klager placerede derefter posen i bagagerummet med højre hånd, hvorefter klager lukkede bagageklappen med venstre hånd.

Da klager ankom til klagers bopæl, tog hun de tre poser samt pakken med køkkenruller fra bagagerummet med højre hånd. Efter at have lukket bagageklappen med venstre hånd, flyttede klager de tre poser over i venstre hånd. Da hun kom over til porten ind til gårdhaven, flyttede hun pakken med køkkenruller over under venstre arm, hvorefter hun låste porten op med højre hånd.

Porten så umiddelbart ud til at binde, hvorfor klager måtte lægge ekstra kræfter i for at få den skubbet op med højre hånd.

En time derefter blev klager observeret under gåtur med sin hund. Klager havde primært hundens snor i venstre hånd, idet hun blandt andet håndterede sin mobiltelefon med højre hånd. Klager blev dog også observeret med hundesnoren i højre hånd.

Herefter kørte klager til en børneinstitution, hvor hun efter ca. 20 minutters ophold gik retur til bilen efter en jakke, som hun påførte sig med højre arm fuldt udstrakt. Samtidig med dette åbnede og lukkede klager porten til institutionen med venstre hånd. Senere kom klager ud med et barn, som selv kravlede ind i klagers bil. Herefter hjalp klager barnet med at spænde sikkerhedsselen. Klager anvendte begge arme, imens hun lænede sig ind i bilen.

Herefter kørte klager på besøg på en anden adresse end sin bopæl, og klager var samlet væk fra bopælen i over fem timer, ud over den forudgående indkøbstur om formiddagen, som varede ca. to timer.

Den 8. september 2017 blev klager observeret under et længerevarende besøg hos en frisør. Herefter var klager i solcenter, denne gang i ca. 28 minutter.

Selskabet foretog videooptagelser af en række af observationerne. Som bilag I vedlægges observationsrapporter og som bilag J vedlægges USB-stik med videoobservationer.

Forelæggelse for lægekonsulent

Efter gennemførelsen af de supplerende observationer i perioden fra 5. - 8. september 2017 blev den samlede sag på ny forelagt lægekonsulenten med henblik på en sammenfattende og vurdering på basis af de lægelige akter sammenholdt med observationsmaterialet.

Lægekonsulenten vurderede sammenfattende, at der ikke var eller kunne være overensstemmelse mellem de af klager angivne helbredsmæssige gener og den betydelige funktionsindskrænkning og de funktioner, som klager var blevet set udførende under observationerne.

Lægekonsulenten noterede sig således, at klager i forbindelse med afgivelse af oplysninger til undersøgende speciallæger samt i sine funktionsskemaer løbende har klaget over de samme funktionshindringer, arm- og skuldergener. Klager har samtidig anført, at disse gener var forværrede, og klager ansøgte på dette grundlag om udbetaling af invalidesummen, idet klager bl.a. ad flere omgange havde angivet, at hun ikke kunne anvende sin højre arm, som skulle være lammet i overarmen.

Den neurologiske lægekonsulent angav, at observationerne viste en væsentlig diskrepans mellem den angivne ophævede brug af højre arm og konstaterede mangel på muskelatrofi (muskelsvind), ligesom lægekonsulenten generelt angav, at observationerne viste, at der på observationsmaterialet ikke kunne ses nogen former for funktionsbegrænsende nakkesmerter eller i øvrigt begrænset bevægelighed i nakken.

Således viste de videodokumenterede observationer ifølge lægekonsulenten et normalt og ubesværet bevægemønster under gang, ind- og udstigning af bil, og medens der blev båret emner og

objekter i højre arm. Lægekonsulenten bemærkede i den forbindelse, at begge arme blev anvendt, øjensynligt uden 'præference' (altså, at højre arm ikke blev skånet ved løft af objekter).

Helt overordnet blev det således noteret af lægekonsulenten, at observationsmaterialet viste, at klager kontinuerligt bevægede såvel nakke som begge skuldre og arme frit. Lægekonsulenten bemærkede i den forbindelse, at klager ad flere omgange blev set bærende på tungere genstande, herunder indkøbsposer, en weekendseng a ca. 9 kgs vægt, ligesom hun er observeret, medens hun løftede [et barn] på … år (estimeret vægt 10 kg) inde på bagsædet af sin bil, og placerede [barnet] i et barnesæde, under udførelse af flere 'skæve' løft og vrid.

Herudover noterede lægekonsulenten, at klager ad flere omgange blev set gå i solcenter, hvor der ikke ville være mulighed for af- og påklædning, som af klager selv er angivet som en væsentlig indskrænkning i hverdagen.

Lægekonsulenten bemærkede herudover angivelserne i speciallægeerklæring af 12. oktober 2016 fra [speciallæge], hvor der bl.a. ikke nævnes klager fra venstre arm og skulder (i modsætning til klagers oplysninger i funktionsskemaet af 4. juni 2017).

Herudover blev det observeret, at en eventuelt nervebeskadigelse i forbindelse med diskusprolapsen i 2008/2009 ikke ville forværres hos klager, eller for den sags skyld medføre en diffust udbredt kraftnedsættelse og nedsat følesans, som der er refereret i [speciallæges] speciallægeerklæring af 12. oktober 2016.

Lægekonsulenten hæftede sig herudover ved det forhold, at klager ikke have fået udleveret stærk smertestillende medicin inden for det seneste år for det angivne meget høje smerteniveau. At indtage en sådan medicin ville i øvrigt ikke være foreneligt med bilkørsel i det omfang, der blev konstateret under selskabets observationer. Som **bilag K** vedlægges medicinoversigt fra Sundhed.dk.

Korrespondance med klager

På grundlag af de foretagne observationer samt lægekonsulentens vurdering heraf fandt selskabet det sammenfattende i tilstrækkelig grad godtgjort, at klagers oplysninger om egne gener og fysiske formåen samt væsentligt nedsatte funktions- og arbejdsevne ikke stemte overens med de faktiske forhold.

Selskabet lagde i den forbindelse vægt på den ifølge observationerne frie anvendelse af højre arm samt det bemærkelsesværdige forhold, at klager den 5. september 2017 var væk hele dagen, hvorefter hun kl. 16.20 kom hjem iklædt … tøj og herefter tømte bilen, hvor der sås stige [og andet udstyr]. Dette blev fulgt op af observation den 7. september 2017, hvor klager var i [forretning] (primært leverandør til erhvervsdrivende), hvilket efter selskabets vurdering gav en indikation af, at klager fortsat udførte … arbejde, hvilket var i klar modsætning til klagers egne oplysninger.

Sammenfattende fandt selskabet herefter, at klager ikke opfyldte/opfylder betingelserne for fortsat udbetaling af invalidepension samt præmiefritagelse.

Ved brev af 5. oktober 2017 til klager redegjorde selskabet for hændelsesforløbet i sagen tillige med de af selskabet foretagne observationer. Selskabet anførte i brevet, at der var væsentlige uoverensstemmelser mellem de af klager angivne gener og hendes funktionsevne, som denne fremstod under de foretagne observationer. Det blev endvidere anført (brevets side 10), at det var selskabets opfattelse, at klager havde afgivet urigtige oplysninger om sin funktionsevne og funktionsindskrænkninger i forbindelse med besvarelsen i de tilsendte funktionsskemaer fra 2016 og 2017 samt i klagers oplysninger til [speciallæge].

Det anførtes i forlængelse heraf, at det var selskabets opfattelse, at klager havde optrådt illoyalt også under hensyntagen til, at klager havde anmodet om udbetaling af invalidesummen under forsikringen som følge af en angiven forværring af sin tilstand.

I brevet redegjorde selskabet herefter for retspraksis og ankenævnets praksis på området og anførte, at selskabet var indstillet på at bringe udbetalinger og præmiefritagelse til ophør pr. 1. november 2017, idet selskabet pr. samme dato ville ophæve klagers forsikring med henvisning til, at klager havde handlet i strid med sin loyalitetspligt overfor selskabet. Der meddelt klager en frist for kommentarer, og selskabet tog i brevet tillige forbehold for at kræve tilbagebetaling. Selskabets brev af 5. oktober 2017 vedlægges som **bilag L**.

Den 23. oktober 2017 blev observationsrapporter og de foretagne videooptagelser overbragt til klagers daværende advokat. Det blev samtidig hermed aftalt, at ophævelse af forsikringen blev udskudt på afventen af advokatens bemærkninger.
Herefter modtog selskabet e-mail af 9. november 2017 fra klager personligt, hvor hun angav, at hun ikke mente, at hun havde afgivet urigtige oplysninger til selskabet, og at hun havde forsøgt at besvare selskabets funktionsskema mv. efter bedste evne.

Klager kommenterede herefter på de af selskabet gjorte fund og anførte bl.a., at Facebookopslaget med plæneklipperen var en 'intern joke' med sin mand, at hun alene kunne køre bil med automatgear som følge af sine problemer med sin højre arm, som hun i øvrigt ikke brugte overhovedet til at køre bil med, og at hun ikke kunne cykle.

Særligt i forhold til de objekter, som klager er set håndtere i forbindelse med observationerne angav klager i mailen, at børnescooteren ikke vejer meget, og at hun bruger en speciel løfteteknik, hvilket også gælder i forbindelse med håndteringen af weekendsengen og madrassen, som hun er set bærende på under observationerne.

Klager angav endvidere, at observationerne den 5. september 2017, hvor klager blev set komme retur iført … tøj og med … udstyr, var i forbindelse med, at hun havde det med til en veninde, som skulle … sit hjem. Klager angav, at hun ikke selv …, men alene vejledte og underholdt veninden, mens denne …

Klager redegjorde herefter for sin situation i forhold til anvendelse af højre hånd og oplyste, at hun brugte højre hånd men med støttehensyn og ved anvendelse af specielle løfteteknikker. Klagers e-mail af 9. november 2017 vedlægges som **bilag M**.

Klagers mail indgik i en revurdering hos selskabet, som imidlertid ikke førte til nogen ændret stillingtagen, jf. selskabets brev af 23. november 2017 til klager, der vedlægges som **bilag N**. Selska-

bet anførte således, at klager ikke fandt, at hendes beskrivelse af aktiviteterne i mailen af 9. november 2017 var i overensstemmelse med de af PFA foretagne pensioner.

Selskabet ophævede herefter med virkning fra 1. december 2017 klagers forsikringsdæk-finger og tog forbehold for fremsættelse af tilbagebetalingskrav for perioden til i hvert fald den 4. juni 2017, alternativt tilbage fra den 13. april 2016.

Herefter har klager indbragt sagen for Ankenævnet for Forsikring.

Selskabets stillingtagen

I forbindelse med indgivelsen af klagen har sagen været revurderet af selskabet, der imidlertid ikke finder anledning til at ændre den trufne afgørelse.

Det er fortsat selskabets vurdering, at den funktionsevne, som er konstateret i forbindelse med de af selskabets foretagne observationer står i skærende kontrast til klagers egne angivelser af sin funktionsevne (særligt anvendelsen af højre arm) i forbindelse med udfyldelsen af funktionsskemaerne i 2016 og 2017 samt i forbindelse med klagers oplysninger om sin funktionsevne til [speciallæge] under speciallægeundersørensen i 2016.

Klager har således angivet, at funktionen af hendes højre arm og skulder reelt set var/er ophørt, og alligevel er klager i forbindelse med observationerne set anvende armen og skulderen fuldstændig ubesværet og i forbindelse med løft af genstande, herunder tungere genstande som en weekendseng og en børnescooter samt barnebarnet tillige med løft foretaget i skæve stillinger i øvrigt uden nogen skånehensyn overhovedet.

Disse funktioner er i direkte modstrid med det i funktionsskemaerne og i forbindelse med lægeerklæringen angivne, hvorved igen fremhæves, at der ikke i forbindelse med [speciallæges] speciallægeerklæring er konstateret atrofi i højre arm, hvilket ville være et naturligt fund, hvis funktionen af højre arm reelt set var ophørt som angivet af klager.

Selskabet har i forbindelse med den samlede vurdering af sagen endvidere lagt vægt på det forhold, at klager den 5. september 2017 blev set iført … tøj, da hun returnerede til bopælen, og hvor der i bilen tillige var placeret … udstyr'. To dage efter blev klager set, mens hun befandt sig hos [forretning], dog uden at medbringe varer ud af forretningen.

Klagers angivelse af, at hun den 5. september 2017 alene skulle have befundet sig hos en veninde for at vejlede og underholde denne, mens veninden …, er usubstantieret og forekommer konstrueret.

Selskabet har endvidere i forbindelse med beslutningen i vidt omfang lagt vægt på selskabets lægekonsulents bedømmelse af de foretagne observationer sat i forhold til klagers angivelser til selskabet og herunder også klagers oplysninger om sin funktionsevne og kommentarer til selskabets observationer i mail af 9. november 2017.

Det er – som angivet – tillige selskabets opfattelse, at klager ved de afgivne oplysninger i funktionsskemaet og til speciallægen samt den fornyede ansøgning om udbetaling af invalidesum har

> handlet illoyalt i forhold til sin kontraktretlige forpligtelse til loyalt at give selskabet oplysninger om forbedring/ændringer i sin tilstand.
>
> Som følge heraf er det selskabets opfattelse, at klager har bragt sig selv i en bevismæssigt vanskelig situation, og at klager vidste, at hun havde undladt loyalt at give selskabet oplysninger om sin reelle helbredstilstand og funktionsevne, jf. herved ankenævnets kendelser i AK 87.589, AK 88.889, AK 89.328, AK 89.812, AK 90.117 og senest AK 90.629 (der tillige vedrører en såkaldt '0-arm'). Endelig henvises der til Østre Landsrets dom af 5. december 2011 (den såkaldte SEB-dom).
>
> På denne baggrund fastholder selskabet i det hele sin afgørelse."

Klageren har i mail af 18/2 2018 til nævnet bl.a. bemærket:

> "Jeg har modtaget jeres brev med dokumenter fra PFA pension, jeg har set samtlige dokumenter tidligere og har stadig samme kommentarer til dem som tidligere, - jeg vil lige igen bemærke at der i forbindelse med hvor meget jeg kan løfte og hvordan, - har jeg skrevet ?? Ca 4 kg ... fordi jeg ikke aner hvor meget jeg kan løfte, og det jeg har skrevet er blevet misforstået,- jeg har skrevet at jeg ikke kan bære tunge ting længere tid, og slet ikke længere tid i højre hånd/arm... det er blevet forstået som om jeg slet ikke kan bære i højre arm/hånd ...
> At jeg stadig har muskel fylde i højre overarm, kan vel skyldes at jeg efter anvisning fra fys. 'træner' min arm med nogle elastikker, for at undgå at min skulder 'falder' ned/frem og derved giver yderligere smerter. Ellers har jeg ikke yderligere kommentarer, udover dem jeg har sendt tidligere."

I 2016 anmodede selskabet klageren om at udfylde et opfølgningsskema. I opfølgningsskemaaet, som klageren underskrev den 13/4 2016, anførte klageren bl.a., at hendes højre arm og skulder var lammet, og at hun ikke kunne bevæge højre overarm overhovedet. Klageren angav desuden, at hun hverken kunne ligge, sidde eller gå uden at få smerter, og at generne var blevet forværret inden for det seneste år. Klageren ansøgte derfor telefonisk samtidig om udbetaling af invalidesummen. I lægeattest ved nedsat erhvervsevne 2, modtaget samtidig og underskrevet den 12/4 2016 af klagerens praktiserende læge, var det bl.a. angivet, at klageren havde oplyst om tiltagende smerter ud i højre arm og hånd samt tiltagende smerter i højre skulder og aftagende kræfter i højre arm samt lammelse af højre arm, som medførte kraftig bevægeindskrænkning af hele armen. Herudover blev der angivet tiltagende myoser i venstre side af nakken samt venstre skulder på grund af overbelastning.

Af neurologisk speciallægeerklæring af 12/10 2016 fremgår det bl.a.:

"Aktuelle symptomer:
Konstante nakkesmerter med udstråling ned i højre overekstremitet primært i skulder og overarm, men der er også føleforstyrrelser længere distalt i underarm og hånd samt samtlige fingre. Der er klart nedsat kraft både proksimalt og distalt i højre overekstremitet, og der er påvirket både fin- og grovmotorik, og observanden taber tit ting ud af højre hånd. Hun er slet ikke i stand til at bevæge højre overekstremitet i skulderleddet, og hun anvender efterhånden kun venstre overekstremitet i dagligdagen, og hun bruger nu kun højre arm til støttefunktioner. Der er daglig optrædende hovedpine specielt om morgenen. På grund af smerterne er der klart påvirket søvnkvalitet, og hun kan ikke finde ro nattetid, og der er udtalt træthed dagtid medførende koncentrationsproblemer og hukommelsesvanskeligheder.

Konsekvenser af ovennævnte symptomer:

1) observanden har tidligere arbejdet som …, men hun måtte sygemeldes omkring 2004, da problemerne med smerter i nakke og højre arm startede. Efter operationen i 2005 var der som anført delvis bedring i tilstanden, og efterfølgende var hun i stand til at vende tilbage til arbejdsmarkedet. Hun kunne dog ikke fortsætte som …, men hun klarede fuldtidsarbejde i en … forretning gennem et par år. Ca. 2008 måtte hun atter sygemeldes på grund af symptomforværring, og efter det fornyede cervikale indgreb ca. 2008 kunne hun ikke genoptage kontakt til arbejdsmarkedet. Hun var i 2 arbejdsprøvninger med skånehensyn, men fra jobcenterets side anså man ikke, at hun ville være i stand til at vende tilbage til arbejdsmarkedet uanset skånehensyn, og hun fik i 2009 tilkendt førtidspension.
2) i dagligdagen har højre overekstremitet stort set kun støttefunktion, og hun bruger venstre arm og hånd til det meste. Hun kan ikke skrælle kartofler og kan ikke vaske gulv, og ægtefællen varetager husholdningen derhjemme. Hun er i stand til at hjælpe lidt til med enkelte ting i dagligdagen, f.eks. dække lidt bord, tørre af og rydde lidt op. Tempoet er markant nedsat, og der er brug for mange pauser. Hun er i stand til at skrive en smule, men kun ganske lidt. Ligeledes har hun svært ved at sidde ved pc. Hun er i begrænset omfang i stand til at køre meget korte bilture ved hjælp af en bil med automatgear, og hun styrer med venstre arm. I dagligdagen hviler hun sig meget af tiden og læser bøger, og hun er sammen med familie og venner. Herudover går hun nogle ture med sin hund, hvor hun holder i snoren med venstre overekstremitet. Hun behøver delvis hjælp til af- og påklædning og har også brug for hjælp til hårvask og hårpleje. Der er ikke installeret hjælpemidler i hjemmet.

…
Columna cervicalis: der er middelsvær til svær bevægeindskrænkning, hvor den passive bevægelighed er en smule større end den aktive. Der er smerter i yderpositionerne, og ved foramen kompressionstest angives der udstråling af smerterne ud i højre skulder- og overarm. Der er middelsvær palpationsømhed.
Columna thoracolumbalis: normal konfiguration og bevægelighed. Ingen ømhed af betydning. Finger-gulvafstand 0.
Overekstremiteter: der er fuldstændig ophævet bevægelighed svarende til højre skulderled. Intakt bevægelighed svarende til albue- og håndled. Der er kraftnedsættelse over samtlige led, mest udtalt distalt. Der er generelt tynd muskulatur men ingen markant atrofi på højre side. Der er afsvækket biceps og brachioradialis reflekser på højre side. Egale tricepsreflekser. Sensibiliteten angives diffust nedsat i hele højre overekstremitet.

…
Diagnoser:
//cervikobrachialt syndrom dx. (kroniske smerter og funktionsnedsættelse i nakke og højre overekstremitet)//

//prolapsus disci intervertebralis cervicalis sequelae (følger efter diskusprolaps i nakken)// //radiculopatia chronica (kronisk nerverodspåvirkning) //

Resumé og konklusion:
[Kvinde i 60'erne] med kroniske gener fra nakke og højre overekstremitet siden ca. 2004. Der foreligger ingen sagsakter ud over en kort FP402 lægeattest fra egen læge. Det fremgår af observanden autoanamnese, at der ca. 2005 er gennemført en operativ behandling på cervikalt niveau på grund af en diskusprolaps og med efterfølgende bedring i symptombilledet, således at observanden var i stand til at vende tilbage til arbejdsmarkedet i en skånefunktion. Et par år senere forværrede symptomer, og der er ca. 2008 foretaget fornyet operativt indgreb cervikalt, angiveligt med dekompression på 2 niveauer men uden nogen som helst effekt. Kort tid herefter har man foretaget en dekompression svarende til højre skulder men ligeledes uden effekt. Der har efterfølgende været vedvarende svære smerter i nakke og højre arm og en markant funktionsnedsættelse med lammelse i hele højre overekstremitet, hvor observanden har oplevet en yderligere forværring de seneste år, således at højre arm nu stort set er helt ubrugbar og kun kan benyttes som støttefunktion.

Objektivt er der middelsvær til svær cervikal bevægeindskrænkning, og der er smerter i yderpositionerne, og ved foramen kompressionstest er der udstråling af nakkesmerterne ned i højre overarm. Der er middelsvær ømhed cervikalt. Bevægeligheden svarende til højre skulderled er fuldstændig ophævet, og der er kraftnedsættelse over samtlige led på højre side mest udtalt distalt, men der er derimod ingen atrofi af betydning. Der er diffus nedsat sensibilitet i hele højre overekstremitet, og der er afsvækket brachioradialis og bicepsreflekser på højre side.

Tidligere parakliniske undersøgelser ligger ikke i sagsakterne, men der er angiveligt ikke foretaget billeddiagnostisk siden ca. 2009. Der er angiveligt foretaget neurofysiologisk undersøgelse både på [privathospital 2] og på [privathospital 1], hvor man ifølge observanden har fundet tegn til kronisk nerveskade.

Observanden har en kronisk højresidig cervicobrachialgi med baggrund i kroniske degenerative forandringer cervikalt, og hvor der i 2 omgange er foretaget cervikal kirurgi på 2 niveauer, men hvor der ikke har været nogen som helst effekt af den seneste operation ca. 2008. Der foreligger en kronisk højresidig radikulopati, og der er vedvarende kroniske blandede myofascielle/neurogene smerter cervikobrachialt på højre side, og der er svær funktionsnedsættelse i højre overekstremitet som i meget omfattende grad handicapper observanden i dagligdagen. Hun har ikke været i stand til at vende tilbage til arbejdsmarkedet, og hun fik tilkendt førtidspension i 2009. Der er svære indskrænkninger i dagligdagen, hvor hun oplyser, at der foreligger et meget lavt funktionsniveau, og hvor hun blandt andet delvis har behov for hjælp til af- og påklædning samt til hårvask og hårpleje.

Tilstanden er aldeles kronisk uden mulighed for yderligere tiltag, som meningsfuldt vil kunne ændre på det lave funktionsniveau. Selv med helt optimale skånehensyn er der ingen mulighed for, at observanden vil være i stand til at vende tilbage til arbejdsmarkedet."

I funktionsskema af 4/6 2017 angav klageren blandt andet konstante smerter grundet lammelse af højre overarm, smerter i resten af armen samt smerter i skuldre og nakke. Klageren oplyste,

at smerterne var taget til det sidste år. For så vidt angår funktionsevnen angav klageren, at hun intet kunne bære i højre arm, mens venstre arm kortvarigt kunne anvendes til at bære lettere genstande. Den maksimale vægt, hun kunne løfte, var ca. 4 kilo. Klageren oplyste, at højre arm slet ikke kunne løftes, og at der fremkom smerter i venstre skulder, når denne blev løftet. Klageren angav videre, at hverken højre eller venstre arm kunne anvendes over skulderhøjde. Herudover angav klageren, at hun ikke kunne anvende stiger, da hun ikke kunne støtte med højre hånd, og som følge af lammelsen i højre arm kunne hun heller ikke foretage hårvask og påklædning med tøj, som skulle over hovedet.

Nævnets sekretariat har set de i sagen refererede videooptagelser af klageren, ligesom nævnet er blevet forelagt den af selskabet indhentede observationsrapport.

I forsikringsbetingelserne er det bl.a. anført:

"**C Betingelser for invalideydelse og præmiefritagelse**

§ 1. Definition af invaliditet/erhvervsevnetab
Ret til fuld invalidepension og/eller fuld præmiefritagelse indtræder, når forsikredes erhvervsevne på grund af sygdom eller ulykkestilfælde er nedsat til en tredjedel eller derunder af den fulde erhvervsevne.

Stk. 2. Er erhvervsevnen på grund af sygdom eller ulykkestilfælde nedsat til halvdelen, er forsikrede berettiget til halv invalidepension og/eller halv præmiefritagelse. Den anden halvdel af forsikringen kan videreføres med præmiebetaling eller omskrives til præmiefri forsikring, jævnfør 'Betingelser vedrørende præmiebetalingen', § 3, og for denne del gælder reglerne i stk. 1.

Stk. 3. Halv invalidepension og/eller halv præmiefritagelse kan kun ydes på forsikringer, der har denne dækning angivet i forsikringsaftalen.

Stk. 4. Engangsbeløb ved invaliditet, herunder udbetaling som ratepension, udbetales kun, hvis erhvervsevnen er nedsat til en tredjedel eller derunder, og denne nedsættelse er varig.

Stk. 5. En ydelsesberettiget nedsættelse af erhvervsevnen foreligger, når forsikrede – efter PFA Pension's skøn – ikke længere er i stand til at tjene mere end en tredjedel respektive halvdelen af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder. Bedømmelsen sker på grundlag af en helhedsvurdering under hensyn til forsikredes tidligere og nuværende helbredstilstand, uddannelse og tidligere beskæftigelse.

Stk. 6. Forsikrede har ikke ret til fuld eller halv invalidepension og/eller præmiefritagelse under revalidering eller ansættelse i en stilling, der finansieres helt eller delvist af det offentlige som følge af nedsat erhvervsevne, medmindre den generelle erhvervsevne er nedsat til henholdsvis en

tredjedel eller halvdelen af den fulde erhvervsevne, og forsikredes indtjening (summen af arbejdsindtægt og eventuelle sociale og andre offentlige ydelser og tilskud) er nedsat til henholdsvis en tredjedel eller halvdelen af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder.

Stk. 7. Forsikrede må ikke med forsæt have forvoldt forsikringsbegivenheden.

§ 2. Anmeldelse af invaliditet
Forsikrede skal indsende en ansøgning, og den behandlende læge skal udstede og indsende en attest. Begge dele udfærdiges på blanketter, der udleveres af PFA Pension.

Stk. 2. PFA Pension kan ved ansøgning om invalidepension og/eller præmiefritagelse kræve, at der udfyldes en revisorerklæring m.v., hvis forsikrede har indflydelse på fastsættelsen af sin egen pensionsgivende løn. Hvis den pensionsgivende løn på revisorerklæringen m.v. er lavere end den pensionsgivende løn, som PFA Pension har fået oplyst, så vil en evt. udbetaling af invalidepension og/eller præmiefritagelsen tage udgangspunkt i den pensionsgivende løn ifølge revisorerklæringen m.v.

§ 3. Dokumentation
PFA Pension kan til enhver tid kræve dokumentation for, at forsikredes erhvervsevne er nedsat i ydelsesberettiget grad, og kan forlange de oplysninger, som PFA Pension anser for nødvendige til bedømmelse heraf. Desuden er forsikrede forpligtet til at lade sig undersøge af læger, som anvises af PFA Pension.

Stk. 2. Dækkes udgifterne ikke af anden forsikring, betaler PFA Pension alle udgifter i forbindelse med helbredsundersøgelser, der efter PFA Pension's skøn er nødvendige til bedømmelse af invaliditeten.

§ 4. Ikrafttræden og ophør af invalidepension og/ eller præmiefritagelse
Udbetaling af invalidepension og/eller ydelse af præmiefritagelse træder i kraft den dag, nedsættelsen af erhvervsevnen har varet uafbrudt i tre måneder. Præmiebetalingen ophører efter bestemmelserne i § 2 i 'Betingelser vedrørende præmiebetalingen'.

Stk. 2. Krav om udbetaling af invalidepension og/eller ydelse af præmiefritagelse i tilfælde af invaliditet skal fremsættes inden et år efter det tidspunkt, da forsikringstageren har fået kundskab om de omstændigheder, der begrunder kravet. Forsikringen omfatter ikke udbetaling for tiden forud for fremsættelsen af kravet, hvis dette først rejses efter, at der er forløbet et år.

Stk. 3. Genvindes erhvervsevnen i en sådan grad, at betingelserne for udbetaling af invalidepension og/eller ydelse af præmiefritagelse ikke længere er til stede, ophører udbetalingen af invalidepension med dertil hørende præmiefritagelse med indtil tre måneders varsel. Er der alene ydet præmiefritagelse, ophører denne med en måneds varsel.
Stk. 4. Tilsagnet om at yde halv invalidepension og/eller halv præmiefritagelse gælder for et kalenderår ad gangen. Tilsagnet kan bortfalde med tre måneders skriftligt varsel, hvis forholdene kræver dette. **Men allerede tilkendt halv invalidepension og/eller halv præmiefritagelse bortfalder først, når betingelserne for disse ydelser ifølge § 1 ikke længere er til stede.**

18. 91661

§ 5. Udbetaling af engangsbeløb ved invaliditet
For at engangsbeløb ved invaliditet kan udbetales, skal erhvervsevnen være nedsat til en tredjedel eller derunder, og nedsættelsen skal efter PFA Pension's skøn være varig. Det skal således være overvejende sandsynligt, at erhvervsevnen – trods lægelig behandling, omskoling, optræning eller uddannelse – er og fortsat må anses at ville være nedsat til en tredjedel eller derunder.

Stk. 2. Engangsbeløb ved invaliditet kan tidligst udbetales et år efter invaliditetens indtræden. Det er forudsat, at invaliditeten har varet uafbrudt i et år, og at forsikrede er i live et år efter invaliditetens indtræden."

Nævnet udtaler:

Klageren blev i marts 2008 sygemeldt på grund af tiltagende smerter i ryg, nakke og højre skulder. Hun gennemgik efterfølgende en række arbejdsprøvninger, men da hun ikke kunne udføre nogen arbejdsfunktioner, blev hun tilkendt førtidspension pr. 1/9 2009. Hun har modtaget invalidepension fra den 19/6 2008 til den 1/10 2017. Hun kræver fortsat udbetaling af invalidepension og har anført, at hendes tilstand er forværret, idet hun har fået flere smerter.

Selskabet har anført, at klagerens erhvervsevne ikke er nedsat i dækningsberettigende grad pr. 1/10 2017, og har blandt andet henvist til, at der er betydelige uoverensstemmelser mellem klagerens oplysninger om sit funktionsniveau og de aktiviteter, som selskabet har observeret, at hun har foretaget sig.

Selskabet har endvidere anført, at det har taget forbehold for at fremsætte krav om tilbagebetaling af klagerens ydelser og præmiefritagelse for perioden tilbage til i hvert fald den 4/6 2017, alternativt tilbage til den 13/4 2016. Selskabet har tillige anført, at klageren har handlet så illoyalt over for selskabet, at betingelserne for ophævelse af forsikringen er opfyldte, og har ophævet klagerens forsikring med virkning fra den 1/12 2017.

Klageren har udfyldt opfølgningsskema af 13/4 2016, og hun har blandt andet anført, at hendes højre arm og skulder er lammet, og at hun ikke kan bevæge højre overarm overhovedet. Klageren har desuden angivet, at hun hverken kan ligge, sidde eller gå uden at få smerter, og at generne er forværrede inden for det seneste år. I lægeattest af 12/4 2017 har klagerens praktise-

rende læge angivet, at klageren har oplyst om tiltagende smerter ud i højre arm og hånd samt tiltagende smerter i skulder og aftagende kræfter i hele højre overekstremitet samt lammelse af højre overarm, som medfører kraftig bevægeindskrænkning af hele armen. Herudover er der angivet tiltagende myoser i venstre side af nakken og venstre skulder som følge af overbelastning af denne.

I en neurologisk speciallægeerklæring af 12/10 2016 fremgår blandt andet, at klageren ved undersøgelsen har angivet konstant smerte i nakken med udstråling til højre arm og fingrene på højre hånd samt nedsat kraft i hele højre arm og fingre. Speciallægen har anført, at der ifølge klageren er stort set ophævet brug af højre arm, som efterhånden kun bliver brugt til støttefunktioner. Objektivt har speciallægen fundet, at der er fuldstændig ophævet bevægelighed af højre skulderled samt kraftnedsættelse over samtlige led på højre side. Speciallægen har bemærket, at der generelt er tynd muskulatur, men ingen markant atrofi på højre side. I forhold til nakkesmerter er det i erklæringen anført, at der er fundet middelsvær til svær bevægeligindskrænkning, og speciallægen har konkluderet, at der er tale om en kronisk tilstand, som medfører lavt funktionsniveau.

I funktionsskema af 4/6 2017 har klageren blandt andet angivet konstante smerter grundet lammelse af højre overarm, smerter i resten af armen samt smerter i skuldre og nakke. Klageren har oplyst, at smerterne er taget til det sidste år. For så vidt angår funktionsevnen har klageren angivet, at hun intet kan bære i højre arm, mens venstre arm kortvarigt kan anvendes til at bære lettere genstande. Den maksimale vægt, hun kan løfte, er ca. 4 kilo. Klageren har oplyst, at højre arm slet ikke kan løftes, og at der fremkommer smerter i venstre skulder, når denne bliver løftet. Klageren har videre angivet, at hverken højre eller venstre arm kan anvendes over skulderhøjde. Herudover har klageren angivet, at hun ikke kan anvende stiger, da hun ikke kan støtte med højre hånd, og som følge af lammelsen i højre arm kan hun heller ikke foretage hårvask og påklædning med tøj, som skal over hovedet.

Selskabet har efter undersøgelser af klagerens facebook-profil foretaget observationer af klageren i perioden fra den 16/8 til den 18/8 2017 og fra den 5/9 til den 8/9 2017. Det er beskrevet,

at klageren i perioden er blevet set ubesværet at køre bil med anvendelse af begge arme, at hun er set bære rundt på forholdsvis svært håndterbar børnescooter og en weekendseng, som hun bar under højre arm, samt bære indkøbsposer i skiftevis højre og venstre arm og placere varer i sin bils bagagerum med højre arm. Hun er ligeledes indtil flere gange blevet set løfte et barn ind på bagsædet af sin bil under anvendelse af begge arme.

Nævnet finder efter en gennemgang af sagen ikke grundlag for at kritisere, at selskabet har standset dækningen ved tab af erhvervsevne pr. 1/10 2017.

Nævnet har blandt andet lagt vægt på, at der er betydelige uoverensstemmelser mellem på den ene side klagerens oplysninger om blandt andet ophørt brug af højre arm i funktionsskema af 4/6 2017 til selskabet, og på den anden side observationsrapporten. Nævnet har også lagt vægt på, at der ved lægelige undersøgelser ikke er fundet tegn på muskelsvind af højre arm.

Nævnet finder efter en gennemgang af sagen ikke grundlag for at kritisere, at selskabet har ophævet klagerens forsikringsdækning pr. 1/12 2017 med henvisning til, at klageren væsentligt har tilsidesat sine kontraktretlige forpligtelser over for selskabet – herunder den loyale samarbejds- og oplysningspligt.

Nævnet har ikke taget stilling til, hvorvidt selskabet er berettiget til at kræve tilbagebetaling af ydelser og præmiefritagelse for perioden fra den 13/4 2016, som selskabet har taget forbehold for.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

_____

Klageren får ikke medhold.

Peter Thønnings